

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIRAPORTTI KAUPUNGINVALTUUSTOLLE VUODEN 2014 VÄLITILINPÄÄTÖKSESTÄ

Raportissa esitetään tarkastuslautakunnan näkemys vuoden 2014 talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kesäkuun lopun tilanteessa. Arviointi perustuu kaupunginhallituksen kokouksessa 25.8.2014 käsitellyn välitilinpäätösraportin tietoihin.

Tarkastuslautakunnan mielestä on kiinnitettävä huomiota erityisesti seuraaviin asioihin:

- **Välitilinpäätösraportti 2014 on kaupunkitason raportointina jäänyt talouden seurantaraportiksi. Kaupunkistrategian ja strategisten linjausten toteuttamisesta tulisi myös raportoida. Esimerkiksi elinvoiman edistämisen ja palvelurakenteiden uudistamisen tavoitteiden toteutumisen tilasta olisi tärkeää saada tietoja kesken vuotta. Välitilinpäätöksessä on ennustettu talousarvioon verrattuna huomattavasti heikompaa talouden toteumaa, mutta ei ole tarkasteltu mitä talouden suunnan kääntämiseksi on tehtävissä loppuvuoden aikana.**
- **Keskeiset keinot asiakaslähtöisten ja vaikuttavien palveluiden tuottamisessa ovat ennaltaehkäisevä toiminta ja poikkitoiminnallinen toimintamalli. Näihin suunnatuista resursseista sekä työn tuloksista ja vaikuttavuudesta tulisi raportoida nykyistä yksityiskohtaisemmin.**
- **Hyvinvointipalveluissa on edelleen tehtävää hoitoketjujen toimivuuden parantamisessa, erityisesti ikäihmisten hoitoketjussa. Odotusaika tehostettuun palveluasumiseen oli 135 vuorokautta, joka ylittää vanhuspalvelulain mukaisen alle kolmen kuukauden määräajan. Laitospaikkaa tai tehostetun palveluasumisen paikkaa odotti kesäkuun lopussa Oulun kaupunginsairaалassa 24 henkilöä kun tavoite on korkeintaan 10 henkilöä. Ympäristökuntien terveyskeskuksissa hoidettujen hoitopäiviä oli kertynyt yhteensä 963 päivää kun tavoitteena on, että niissä ei ole lainkaan oululaisia potilaita.**
- **Ensihoidon palvelujen myynnissä sairaanhoitopiirille käytössä oleva toiminta- ja sopimusmalli vaatii kehittämistä. Pelastuslaitoksen viime vuoden tilinpäätös antaa liian hyvän kuvan liikelaitoksen taloudesta, ja kuluvasta vuodesta ennustetaan puolestaan huomattavasti budjetoitua huonompaa. Palvelujen myynti ei saa aiheuttaa alijäämää pelastuslaitokselle, ja talouden seurannasta tulee saada luotettavat tiedot kulujen ja tuottojen kertymisestä.**

1 Talousarvion toteutuminen

Kaupunkitasolla (peruskunta + liikelaitokset) toimintatuottojen kertymä ja toimintakulut ovat alkuvuonna toteutuneet talousarvion mukaisesti. Toteumat ovat 50 %:n tasolla. Verotuloja on kertynyt hieman yli ennusteen. Loppuvuoden verotulokertymistä, hallintokuntien menokehityksestä ja Oulun Energian liikevaihdon laskusta käytettävissä olevilla tiedoilla konsernipalvelut on päätynyt ennusteeseen, jonka mukaan vuosikate tulisi vuoden lopussa olemaan 31,2 miljoonaa euroa eli 38,3 miljoonaa euroa huonompi kuin talousarvion mukainen 69,5 miljoonan euron vuosikate. Poistoihin ei ole ennakoitu muutoksia, joten kaupungin tulos tulisi olemaan 65,1 miljoonaa euroa alijäämäinen, kun talousarviossa ennakoitiin 26,9 miljoonan euron alijäämää. Seuraavassa on tarkasteltu tuloja ja menoja koskevia ennusteita yksityiskohtaisemmin.

Tulot

Toimintatuottoja on kertynyt 221,6 miljoonaa euroa, koko vuoden tuotoiksi oli talousarviossa arvioitu 435,8 miljoonaa euroa. Kesäkuun lopun toimintatuottojen kertymä on jonkin verran edellistä vuotta korkeampi, mitä selittävät alkuvuonna tilitetyt monikuntaliitoksen yhdistymisavustus, valtionosuuden vähentämisen korvaus ja Kivisydämen toteuttamiseen liittyvät maankäyttökorvaukset sekä useisiin maksuihin tehdyt 3-10 %:n korotukset. Ennustetta koko vuoden toimintatuotoiksi on laskettu 424,3 miljoonaa euroon. Merkittävimmät muutokset toimintatuottojen ennusteissa ovat Oulun Energia liikelaitoksen ennuste 30,8 miljoonaa euroa talousarviota alemmasta liikevaihdosta ja hyvinvointipalvelujen arvio 2,8 miljoonaa euroa talousarviota alemmista toimintatuotoista. Yhdyskuntapalvelut raportoi maanmyyntivoittojen ylittyvän 4 miljoonalla eurolla, kun omakotitalojen vuokratontteja on myyty.

Verotulojen kertymä 30.6.2014 on 374,9 miljoonaa euroa. Se on 26,3 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisen vuoden kesäkuun lopussa. Veroprosentin 0,75 prosenttiyksikön noston vaikutuksen on arvioitu olevan noin 24 miljoonaa euroa vuositasolla. Talousarviossa koko vuoden verotuloiksi oli arvioitu 725,5 miljoonaa euroa. Konsernipalvelut on alentanut verotuloennustetta 17,7 miljoonalla eurolla, uusi ennuste on 707,8 miljoonaa euroa. Kuntien osuuksien määräytymisessä tehtyjä muutoksia ja perusteet ennusteen muuttamiselle on selostettu kaupunginhallituksen kokouksen 25.8.2014 välitilinpäätöstä koskevassa asiakohdassa.

Valtionosuuksia arvioidaan saatavan talousarvion mukaisesti 227,4 miljoonaa euroa.

Menot

Toimintakulut ovat toteutuneet lähes talousarvion mukaisina, toteuma 30.6.2014 oli 656,1 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa 49,5 %:n käyttöastetta. Talousarviossa toimintamenoihin oli budjetoitu 1 326,1 miljoonaa euroa. Hyvinvointipalvelujen ja sivistys- ja kulttuuripalvelujen tekemien menomäärärahojen ylitysennusteiden vuoksi konsernipalvelut on nostanut koko vuoden toimintakulujen ennustetta 21,4 miljoonalla eurolla. Uusi toimintakulujen ennuste on 1 347,5 miljoonaa euroa. Hyvinvointipalvelut arvioi toimintakulujen ylittyvän 14,8 miljoonaa euroa, josta erikoissairaanhoidon osuus on 9,5 miljoonaa euroa. Sivistys- ja kulttuuripalvelujen lisämäärärahan tarve on 3,9 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Investointeihin oli vuoden 2014 talousarviossa osoitettu 166,6 miljoonaa euroa. Tästä on käytetty noin puolet kesäkuun loppuun mennessä. Lisäksi alkuvuoden aikana on nostettu Oulun Energian liikelaitoksen investointimäärärahaa 20 miljoonalla eurolla. Ennusteiden mukaan investointimäärärahasta jäisi käyttämättä noin kymmenen miljoonaa euroa. Alkuperäisen talousarvion luvuilla investointien tulorahoitusprosentti olisi 42 %. Mikäli uusi vuosikate-ennuste toteutuu, jää investointien tulorahoitusprosentti huomattavasti alhaisemmaksi, jopa alle 20 %:n.

2 Kaupunkistrategian ja valtuustosopimuksen toteutuminen**Kaupunkistrategian toteutuminen**

Kaupunkistrategian toteutumisesta ei välitilinpäätösraportissa ole esitetty arvioita. Tietoja toteutumisesta tavoite- ja tunnuslukutasolla on esitetty vain muutamista tavoitteista. Tärkeää olisi ollut saada arviot alueen elinvoiman

edistämiseen ja työpaikkojen syntymiseen tarkoitetuista toimista ja niiden tuloksista sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen liittyvien palveluiden kehittämisestä (tavoite: ”vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti”).

Strateginen tavoite työttömyysasteen alenemisesta 11 %:n tasolle vuoteen 2016 mennessä ei ole toteutumassa. Vuoden 2014 alkupuolella kuukausitason työttömyysasteen keskiarvo oli 15,8 %, edellisen vuoden vastaava luku oli 15,0 %. Kesäkuun lopussa työttömyysaste oli 17,5 %, edellisen vuoden kesäkuun lopussa 16,7 %. Nuorisotyöttömyys on kasvanut, alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli alkuvuoden aikana kuukausittain keskimäärin 2652 nuorta, vastaava määrä edellisenä vuonna oli 2528. Nuorisotyöttömyyden alentamista koskevaa tavoitetta ei ole kaupunkistrategiassa. Valtuustosopimukseen tavoite sisältyy, ja sivistys- ja kulttuuripalveluille on asetettu alle 25-vuotaiden työttömien suhteellista osuutta koskeva tavoite. Myös pitkäaikaistyöttömien ja erityisesti yli 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden osuus työttömistä on kasvanut. Kaupungin toteuttamissa tai kaupungin taloudellisesti tukemissa työllistämisen palveluissa oli 1.1.-30.6.2014 jaksolla 3615 henkilöä, mikä on konsernipalveluiden raportoinnin mukaan 426 henkilöä enemmän kuin vastaavalla jaksolla edellisenä vuonna.

Kaupunkistrategian henkilöstöä koskeviin tavoitteisiin sisältyy henkilöstömäärän kehitystä koskevana tavoitteena, että kaupungin henkilöstön kokonaismäärä ei nouse. Valtuustosopimuksessa on sama tavoite. Välitilinpäätösraportoinnin mukaan vakinaisten ja tilapäisten henkilöiden määrä yhteensä oli kesäkuun lopussa 11 602 henkilöä. Vähennystä edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan oli 162 henkilöä. Luvut eivät sisällä työllistettyjä, kesätyöntekijöitä, harjoittelijoita ja toimenpidepalkkaisia. Alkuvuoden aikana on vanhuuseläkkeelle jäänyt 76 henkilöä ja työkyvyttömyyseläkkeelle 11 henkilöä.

Valtuustosopimuksen toteutuminen

Valtuustosopimuksen kaupunkitason toteutumisesta ei ole raportoitu välitilinpäätösraportissa. Hallintokunnat ja liikelaitokset ovat vaihtelevasti raportoineet omista toimistaan sopimuksen toteuttamisessa. Tavoitteita ei ole suoraan vastuutettu yksiköille vaan kaupunkistrategiaan ja talousarvioon sisältyvien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden kautta.

Valtuustosopimukseen sisältyvät talouden kehitystavoitteet on siirretty kaupunkistrategiaan talouden kestävyden ja tasapainon tavoitteiksi. Välitilinpäätöstietojen perusteella puolen vuoden vuosikatteen toteuma 68,7 miljoonaa euroa on lähellä sopimuksen tavoitetta (vuosikatetavoite 70 miljoonaa euroa vuonna 2014). Myös toimintamenojen kasvu ja toimintakatteen alijäämän muutos ovat välitilinpäätöksen toteutumien perusteella 30.6. tilanteessa oikean suuntaisia verrattuna aikaisempiin kasvuprosentteihin ja sopimuksen tavoitteisiin (toimintamenojen kasvutavoite +1,2% ja toimintakatteen muutostavoite 0,1 % vuonna 2014). Menojen ylityssennusteet ja ennuste verotulojen talousarviota alemmasta kertymästä tarkoittavat, että nämä taloustavoitteet eivät ole toteutumassa vuonna 2014.

Alkuvuoden 2014 tietojen perusteella näyttää vielä olevan mahdollista, että investointikattoa ja lainakantaa koskevat tavoitteet toteutuisivat vuonna 2014. Vuoden 2014 investointien arvioidaan olevan noin 176 miljoonaa euroa, tavoite vuodelle oli 173 miljoonaa euroa. Pitkäaikaista lainaa on alkuvuoden aikana nostettu 70 miljoonaa euroa. Talousarviossa on annettu valtuudet 128,4 miljoonan euron lainan nostolle. Lainakanta kesäkuun lopussa on 529,9 miljoonaa euroa, tavoitteena on enintään 718 miljoonan euron lainakanta vuoden 2016 lopussa.

Valtuustopimukseen sisältyvät tulojen lisäämiseen tähtäävät päätökset on tehty. Omaisuuden myyntitavoitteen, vuosina 2013-2016 yhteensä 50 miljoonan euron myyntitulot, toteutumisesta 30.6.2014 tilanteessa ei ole raportoitu.

Valtuustopimukseen sisältyvistä toiminnallisista tavoitteista useimmat sisältyvät myös kaupunkistrategiaan. Uusien työpaikkojen syntymiseen ja alueelle suuntautuvien investointien kasvusta ei ole käytettävissä toteumatietoja. Työttömyyden alentamis- ja nuorisotyöttömyyden puolittamistavoite eivät näytä olevan toteutumassa. Uuden elämänkaarimalliin perustuvan johtamisjärjestelmän valmistelu on kesken. Palvelumallin uudistamista tarkoittavia etä- ja liikkuvia palveluja sekä sähköisiä palveluja valmistellaan, mutta etenemisestä tai tuloksista ei ole raportoitu kaupunkistrategian toteutumisen raportoinnissa tai muutoin välitilinpäätösraportissa. Työhyvinvointijohtamista koskevia linjauksia on myös kaupunkistrategiassa, mutta toteumatietoja ei esitetä välitilinpäätöksessä. Kaupunkistrategian edellyttämä henkilöstöohjelma 2014-2020 on valmistunut. Henkilöstön kokonaismäärää koskeva tavoite näyttää olevan toteutumassa, toteumalukuja on esitetty edellä kaupunkistrategian toteutumista tarkastelevassa kohdassa.

3 Palvelualueiden tavoitteiden toteutuminen

3.1 Konsernipalvelut

Konsernipalvelut raportoi, että toiminnalliset tavoitteet toteutuvat talousarviossa suunnitellun mukaisesti.

3.2 Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelut ennakoivat välitilinpäätöksessään, että se ei pääse sitovana tavoitteena olevaan toimintakatteeseen ja erikoissairaanhoidon sitova menomääräraha ylittyy. Menokehitystä ei ole saatu laskemaan niin paljon kuin suunniteltiin, ja tuloja kertyy ennakoitua vähemmän.

Loppuvuoden aikana menoja on pyrittävä karsimaan etenkin terveydenhuollossa. Erikoissairaanhoidon sopimusohjauksen toimivuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Sairaanhoidopiirin kanssa toteutettavan toimenpideohjelman eteneminen on tärkeässä asemassa talouden kannalta.

Ennaltaehkäisevän työn toimivuus korostuu, sillä palveluntarve korjaavalla puolella on lisääntynyt. Ostopalveluna toteutuneiden lastensuojelun laitospaikkojen määrää ei ole saatu alennettua vuoden 2014 tavoitteen mukaisesti. Lasten ja nuorten raskaimmissa palveluissa on kustannusten nousua 6,6 % vuoden 2013 tilinpäätökseen verrattuna.

Hoitoketjujen katkeamat aiheuttavat lisäkustannuksia etenkin ikäihmisten hoidossa.

Talousarvion toteutuminen

Hyvinvointipalveluiden valtuustoon nähden sitova tavoite, toimintakate (toimintatulot - toimintamenot) ilman erikoissairaanhoidoa, ylittyy ennusteen mukaan 8,0 miljoonaa euroa. Toisen sitovan tavoitteen erikoissairaanhoidon menomäärärahan ylityssennuste on 9,5 miljoonaa euroa.

Toimintatuloja on hyvinvointipalveluissa kertynyt yhteensä 27,9 miljoonaa euroa (45,6 %) ja toimintamenoja 300,2 miljoonaa euroa (52,3 %). Toimintamenojen ylitysennuste on 14,8 miljoonaa euroa. Välitilinpäätöstietojen mukaan suurimman ylityksen arvioidaan tulevan terveystalouden palveluissa 12,7 miljoonaa euroa. Summa sisältää myös erikoissairaanhoidon 9,5 miljoonan euron ylitysennusteen. Sosiaalisessa hyvinvoinnissa ylitysennuste on 1,9 miljoonaa euroa ja ikäihmisten hyvinvoinnissa noin 0,6 miljoonaa euroa. Tulojen toteuman ennakoitaan jäävän tilinpäätöksessä noin 2,8 miljoonaa euroa talousarviosta. Hyvinvointipalveluiden mukaan tulot on arvioitu alun perin liian isoiksi. Tästä summasta ikäihmisten hyvinvoinnin osuus on 1,3, terveystalouden palveluiden 0,7 ja sosiaalisen hyvinvoinnin 0,8 miljoonaa euroa. Ikäihmisten hyvinvoinnin tuloista osa on kirjattu virheellisesti terveystalouden palveluiden tuloksi. Tätä ei ole huomioitu edellä olevissa luvuissa.

Terveystalouden palveluissa erikoissairaanhoidon määrärahojen lisäksi ennustetaan ylityksiä hyvinvointipalveluiden vuokramenoissa 560 000 euroa, sairaalaostoissa 900 000 euroa sekä henkilöstömenoissa, palveluiden ostoissa ja kalliissa lääkkeissä ja hoitotarvikkeissa 1,7 miljoonaa euroa. Erikoissairaanhoidon ylityksestä 8,5 miljoonaa euroa on somaattisen erikoissairaanhoidon puolelta. Psykiatrinen laitoshoidon lasten osalta pysyy budjetissa (4,8 milj. euroa), mutta aikuisten psykiatriseen laitoshoidon (15,7 milj. euroa) kohdistuu miljoonan euron ylitysennuste. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri tuottaa vuonna 2014 koko aikuispsykiatrian laitoshoidon. Tavoitteena on, että laitoshoidon kustannukset eivät nouse.

Suurten kaupunkien terveydenhuollon vuosittaisessa kustannusvertailussa suurimmat ikävakioidut terveydenhuollon kustannukset olivat viime vuonna Oulussa, 2 446 euroa asukasta kohden. Sama tilanne oli vuonna 2011 ja 2012.

Sosiaalisessa hyvinvoinnissa ennustetaan lakisääteisissä menoissa tulevan ylityksiä henkilökohtaisen avustajapalvelun ja palveluasumisen ostoissa noin 0,3 miljoonaa euroa. Lastensuojelun ylitysennuste on 1,6 miljoonaa euroa koostuen pääosin laitostoista, perhehoidosta ja harkinnanvaraisista ostopalveluista. Nuorten mielenterveys- ja päihdeongelmat sekä käytöshäiriöt ovat edellyttäneet laitossijoitusta, eikä laitospaikkojen määrää ole saatu alennettua vuoden 2014 tavoitteen mukaisesti. Lasten- ja nuorten palveluketjun raskaimmat kustannukset vuoden 2013 välitilinpäätökseen verrattuna kohosivat 0,4 % ja tilinpäätökseen 2013 verrattuna 6,6 %. Kustannuskehitys ei kääntynyt laskuun.

Ikäihmisten hyvinvoinnissa suurin ylitysennuste kohdistuu pitkäaikaiseen laitoshoidon ja kotihoidon ostoihin. Oulun kaupunki järjestää ympärivuorokautisen hoidon edelleen laitospainotteisesti.

Talousarviossa asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen

Kuntalaisten hyvinvoinnin vahvistamista koskeva tavoite on saavutettu kesäkuun lopun tietojen perusteella. Lastensuojelun piiriin tulevien osuus alle 18-vuotiaiden ikäluokasta on laskenut 6,9 %:iin tavoitteen ollessa 7,8. Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden suhteellinen osuus vastaavanikäisestä väestöstä kasvoi 91,5 %:iin tavoitteen ollessa 91,3 %.

Kuusikkokuntien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere) vertailussa on kuvattu lastensuojelun asiakasmäärän kehitystä suhteessa samanikäiseen väestöön vuosina 2009–2013. Lastensuojelun asiakkaiden väestöosuus on noussut vuodesta 2009 vuoteen 2013 Oulua lukuun ottamatta kaikissa kaupungeissa. Oulussa osuus (8,3 %) on kuntaliitoksen jälkeen selvästi pienempi kuin sitä edeltävinä vuosina.

Ennaltaehkäisevät ja avopalvelut toimivat –tavoitteen tarkoituksena on ollut siirtää palveluiden painopistettä pois laitoshoidon palveluista ennaltaehkäiseviin ja avohuollon palveluihin. Asetetut tavoitteet tullaan pääosin saavuttamaan, mutta palveluiden toimivuutta on sen sijaan hankala arvioida. Tavoitteita on neljä: lasten ja nuorten kodin ulkopuoliset sijoitukset laskevat, avohoidon ja –huollon osuus kaikista palveluista lisääntyy, laitoshoidon suhteellinen osuus vähenee ja uusia poikkitoiminnallisia palveluita kehittyy.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä suhteessa ikäryhmään alle 18-vuotiaat väheni. Kesäkuussa 2014 Oulussa oli sijoitettuna kodin ulkopuolelle alle 18-vuotiaasta väestöstä 1,2 %. Vuonna 2013 vastaava osuus oli 1,4 %. Vätilinpäätöksessä oleva vertailuluku 1,8 % on otettu kaikista alle 21-vuotiaista lastensuojelun asiakkaista.

Avohoidon ja –huollon osuutta kaikista palveluista mitataan säännöllistä kotihoitoa saavien ja kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden määrällä. Tavoite saavutettiin. Kesäkuussa 14,6 % 75 vuotta täyttäneistä sai säännöllistä kotihoitoa, kun suhteellinen osuus oli 13,8 % joulukuussa 2013. Kotihoidon tarve kasvaa myös siitä syystä, että tehostetun palveluasumisen paikkaa odottavat ja sairaalasta kotiutuneet tarvitsevat runsaasti kotihoidon palveluja. Myös kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden suhteellinen osuus vastaavanikäisestä väestöstä kasvoi hieman.

Mielenterveyspotilaiden ja kehitysvammaisten asumisen kehittäminen ja laitoshoidon purku on edennyt suunnitellusti. Ikäihmisten hyvinvoinnissa pitkäaikaisen hoidon peittävyystavoite 3,7 % tullaan todennäköisesti saavuttamaan loppuvuodesta toteuman ollessa nyt 3,9 %. Sen sijaan ympärivuorokautisen hoidon kattavuustavoitteen saavuttaminen on epätodennäköistä tehostetussa palveluasumisessa heikon paikkatilanteen takia.

Poikkitoiminnallisia uusia toimintoja on kehitetty. Näitä ovat hyvinvointikoulu, päiväperhekuntoutus, paljon palveluita tarvitsevien uusi toimintamalli ja uusi elämänkaaren mukainen raportointitapa.

Hoito- ja palveluketjun toimivuus –tavoitteen tarkoituksena on turvata potilaan hoidon tarkoituksenmukaisuus ja sujuvuus yli organisaatorajojen sekä eri ammattiryhmien kesken. Hyvinvointipalveluissa hoito- ja palveluketjut toimivat heikosti ikäihmisten palveluissa. Valtuusto asetti tavoitteen vuoden 2014 talousarviossa hyvinvointipalvelujen johtokunnalle, mutta tilaaja-tuottajamallin purkamisen jälkeen siitä vastaa hyvinvointilautakunta.

Ympärivuorokautiseen hoitoon jonotti kesäkuussa yhteensä 123 asiakasta, joista tehostettuun palveluasumiseen 107 ja laitoksiin 16 asiakasta. Tehostettuun palveluasumiseen odotusaika oli 135 vuorokautta, joka ylittää vanhuspalvelulain mukaisen alle kolmen kuukauden määräajan. Laitoshoitoon pääsi määräajassa. Oulun kaupunginsairaalassa (OKS) laitospaikkaa tai tehostetun palveluasumisen paikkaa odotti 24 potilasta kesäkuussa 2014 kun tavoitteena on, että jatkohoitopaikkaa odottaa korkeintaan 10 potilasta. Kesäkuun lopussa ympäristökuntien terveyskeskuksissa hoidettujen hoitopäiviä oli kertynyt yhteensä 963 päivää, vaikka tavoitteena on, että ympäristökuntien terveyskeskuksissa ei ole oululaisia potilaita.

Terveyskeskuksen vastaanotolla yli 6 kertaa vuodessa käyneiden asiakkaiden määrä on tavoitteen mukainen 3 % kaikista asiakkaista. Käyntien suhteellinen osuus kaikista käyntimäärästä oli 13,1 % kun tavoitteena oli alle 10 %.

Yhteispäivystyksen asiakkaista säännöllisen kotihoidon asiakkaiden suhteellinen osuus 65 vuotta täyttäneistä oli 25,4 % (26 % vuonna 2013) tavoitetason ollessa 20 %. Tehostetun palveluasumisen asiakkaiden osuus oli 5,3 (7 % vuonna 2013) kun tavoite oli

5 %. Tavoitteet eivät toteudu, mutta suunta on oikea ja yhteispäivystyksessä käyvien kotihoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa olevien osuus 65 täyttäneistä yhteispäivystyksen asiakkaista on laskenut.

Henkilöstömäärän vähentämistavoite oli kesäkuussa toteutunut niin, että henkilöstömäärä oli 3884 henkilöä (koko hyvinvointipalvelut, pois lukien työllistetyt ja kaksoispalvelusuhteet), ja edelliseen vuoteen verrattuna henkilöstömäärä on vähentynyt 245 henkilöä. Vuonna 2013 henkilöstömäärä oli 3936. Tavoitteena on vähentää henkilöstöä vuoden 2013 tasosta.

3.2 Sivistys- ja kulttuuripalvelut

Sivistys- ja kulttuuritoimen toimintakatteen alijäämä kasvaa ennusteen mukaan muutettuun talousarvioon verrattuna noin 3,5 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen menojen ylitysenneuste on suurin, muiden vastuualueiden arvioidaan pysyvän annetussa toimintakatetasossa.

Talousarviossa toiminnalliset tavoitteet painottuvat lapsiin ja nuoriin. Asetetuista tavoitteista pääosa toteutuu suunnitellusti, mutta tavoitteissa on suuria kokonaisuuksia kuten nuorisotakuu ja hyvä ennalta ehkäisevä työ ja varhainen tuki, joissa vastuu tavoitteisiin pääsemisestä tulisi olla yhteinen kaikille kaupungin yksiköille. Työllisyysnäkömät ovat huonontuneet, joten tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan lisäpanostusta nuorten aktivointiin. Vaativan laitoshoidon kasvu lastensuojelussa viestii osittain riittämättömästä ennaltaehkäisevästä työstä.

Talousarvion toteutuminen

Välitilinpäätöksen toimintakate on -192,5 miljoonaa euroa, 51,7 % muutetusta talousarviosta. Toimintakatteen ennustetaan ylittyvän 3,5 miljoonaa euroa, tuloissa 400 000 ja menoissa 3,9 miljoonan ylitys talousarvioon verrattuna. Myyntitulojen odotetaan kasvavan liikuntapalveluiden hinnankorotuksen ja asiakasmäärän kasvun myötä. Menot ylittyvät ennusteen mukaan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Henkilöstömenoissa ylitysenneuste on 1,5 ja palveluiden ostoissa, etenkin varhaiskasvatuksen palvelusetelimuksissa, 2,4 miljoonaa euroa.

Talousarviossa asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen

Talousarviossa 2014 on määritelty sivistys- ja kulttuuripalveluille laajasti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa toteutettavia tavoitteita: nuorisotakuun toteutuminen ja hyvä ennaltaehkäisevä työ ja varhainen tuki. Tavoitteena on myös kevyempi palvelurakenne ja Oulun kehittyminen tapahtumakaupunkina.

Nuorisotakuun tavoitteiden edistymisestä raportoidaan kokonaisuudessaan vasta tilinpäätöksen yhteydessä, koska tiedot toisen asteen oppilaitoksissa aloittaneiden ja opinnot keskeyttäneiden määrästä saadaan syyskuun lopussa. Samoin tiedot kevään päättötodistuksen saaneista puuttuvat. Nuorisotakuu ei ole pystynyt vähentämään nuorten työttömyyden kasvua. Nuorisotyöttömyyttä kuvaavat mittarit jäävät alle sivistys- ja kulttuurilautakunnan asettaman tavoitetason. Alle 25-vuotiaiden osuus Oulun työttömistä oli kesäkuun lopulla 18 % tavoitteen ollessa 17 % ja alle 20-vuotiaiden osuus on 3,4 % tavoitteen ollessa 2 %. Työllisyysohjelmassa tavoitteena on puolittaa nuorisotyöttömyys 11 %:iin 2013–2016 aikana. Korkeakoulujen hakijamäärissä päästiin tavoitteeseen. Hakijoita oli 5,5 aloituspaikkaa kohden tavoitteen ollessa 4,7.

Hyvä ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen -tavoite on toinen lapsia ja nuorisoa koskeva poikkitoiminnallinen, sivistys- ja kulttuuripalveluiden ja hyvinvointipalveluiden yhteinen tavoite. Laitoshoidon kustannusten raportoidaan nousseen 6,6 % tilinpäätökseen 2013 verrattuna. Kasvuun on vaikuttanut lastensuojelun asiakasmäärän kasvu ja vaativan laitoshoidon käyttö lastensuojelussa.

Muiden toiminnallisten tavoitteiden arvioidaan toteutuvan päätösten mukaisesti. Kevyempään palvelurakenteeseen pyritään kasvattamalla sähköisten palveluiden osuutta, ja tarvittavia toimenpiteitä on esitetty vuoden 2015 talousarvioon. Palvelurakenne on varhaiskasvatuspalveluissa muuttunut haluttuun suuntaan. Yksityisen päivähoiton osuuden ennustetaan vuoden lopussa olevan 28 % tavoitteen ollessa vuosikymmenen lopussa 30-35 %. Avoimeen varhaiskasvatukseen osallistui 22,5 % lapsista (tammi-toukokuu), kun tavoite on 16 %.

Alueellista toimintamallia on viety eteenpäin ja alueelliset kehittämissuunnitelmat ovat edistäneet uusia poikkitoiminnallisia toimintamalleja, joiden kokeilu alueilla on aloitettu. Esimerkkinä mainitaan hyvinvointikoulut sekä erityisopettajien siirtyminen keskitetyistä palveluista alueen kouluille. Myös erityisistä syistä on poikettu lähikouluperiaatteista, jotta on voitu huomioida ryhmäkokojen tasaisempi jakautuminen ja tilojen tehokas käyttö.

Myös kulttuuripalveluiden tavoite kehittää Oulua ohjelmakaupunkina ja järjestää ainakin kolme yli 10 000 kävijän tapahtumaa toteutuu.

3.3 Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut

Yhdyskuntalautakunta

Yhdyskuntalautakunnan kaikista tuloista on kertynyt 25,8 miljoonaa euroa (51 %) ja kaikista menoista 21,2 miljoonaa euroa (40 %) kesäkuun loppuun mennessä. Lautakunta ennustaa, että sitova toimintakatetavoite 5,3 miljoonaa euroa (ilman joukkoliikennettä) on tilinpäätöksessä 4,0 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Kesäkuun lopussa toimintakate on ollut 7,9 miljoonaa euroa (149 %) ja tilinpäätösennuste on 9,3 miljoonaa euroa. Syynä poikkeamaan on maanmyyntivoittojen kertymä, kun omakotitontin vuokranneet ovat voineet ostaa tonttinsa vanhalla hinnalla 31.5.2014 saakka.

Joukkoliikenteen sitova menomääräraha on 15,5 miljoonaa euroa. Siitä on toteutunut kesäkuun loppuun mennessä 3,3 miljoonaa euroa eli 21 %. Joukkoliikenteen järjestelmämuutoksen vuoksi määrärahan käyttö painottuu vuoden jälkimmäiselle puoliskolle.

Kaupunkistrategiaa tukevista tavoitteista tonttien luovuttaminen 1200 asuntoa varten ja paikallisliikenteen matkustajamäärien kasvu eivät toteutune. Kesäkuun loppuun mennessä tontteja on luovutettu 375 asuntoa varten eli noin 31 % tavoitteesta. Kerrostalotontteja on luovutettu 69 %, kun taas rivitalo- ja omakotitontteja on luovutettu vain 11-15 % tavoitteesta kysynnän vähenemisen vuoksi. Paikallisliikenteen matkustajamäärä on vähentynyt 7 % alkuvuonna. Syiksi vähenemiseen yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut arvioi hintojen noston, kuntalaisten työllisyystilanteen ja leudot talvisäät.

Investointeihin varatuista yhteensä 39,4 miljoonan euron menomäärärahoista on käytetty 12,1 miljoonaa euroa (31 %), ja 6,6 miljoonan euron tulomäärärahat ovat maanmyynnin ansiosta ylittyneet 1,4 miljoonaa euroa (122 %). Menomäärärahojen toteumaennuste on 38,8 miljoonaa euroa ja tulomäärärahojen 10,7 miljoonaa euroa.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden 31,4 miljoonan euron investointimääräraha arvioidaan tulevan käytetyksi lukuun ottamatta Toppilansalmen maankäyttökorvauksilla rakennettavia katu- ja rantarakenteita, joihin on varattu 1,0 miljoonaa euroa.

Rakennuslautakunta

Valtuuston päättämä 170 000 euron sitova toimintakatetavoite toteutuu. Kaupunkistrategiaa tukevista tavoitteista toteutuu osittain rakennusten energiansäästöä koskeva euromääräinen tavoite. Kosteusvaurioiden ehkäisemistä koskevat määrätavoitteet eivät toteutune, sillä resurssit suunnataan ohjaustyökalun kehittämiseen yhteishankkeessa ympäristöministeriön kanssa.

4 Liikelaitosten tavoitteiden toteutuminen

4.1 Ulkoiset liikelaitokset

Ulkoisten liikelaitosten yhteenlaskettu liikevaihtoennuste on noin 30 miljoonaa euroa pienempi kuin budjetoitu liikevaihto, mihin on synnä Oulun Energian liikevaihdon jääminen tavoitteesta.

Ulkoisten liikelaitosten yhteenlasketusta liikeylijäämästä on alkuvuonna toteutunut 76 %, noin 20 miljoonaa euroa. Ennuste koko vuodelle on kuitenkin vain alle puolet budjetoidusta, koska Energia arvioi taloutensa toteutuvan loppuvuonna huonommin.

Ulkoisten liikelaitosten talous

LIIKELAITOS	Liikevaihto		Liikeylijäämä		Tilikauden yli-/alijäämä		Tulot TA 1000 €	Investoinnit		Lainat	
	TA 1000 €	TP- ennuste 1000 €	TA 1000 €	TP- ennuste 1000 €	TA 1000 €	TP- ennuste 1000 €		TA + muutos 1000 €	TP- ennuste 1000 €	TA + muutos 1000 €	TP- ennuste 1000 €
Oulun Energia 1)	203 848	173 018	18 854	2 193	0	-17 351	20 975	52 008	52 008	50 000	50 000
Oulun Vesi	32 360	33 000	6 909	7 752	1 485	2 378	5 511	15 880	14 500	1 500	0
Oulun Jätehuolto 2)	13 749	13 749	350	718	426	813	275	1 350	500		
Yhteensä	249 957	219 767	26 113	10 663	1 911	-14 160	26 761	69 238	67 008	51 500	50 000

1) Kaupunginvaltuusto on 14.4.2014 korottanut Energian investointimäärärahaa 20 M€ ja vastaavasti lainamäärää 20 M€.

Taulukossa korotetut summat.

2) Liikelaitosten johtokunta on 10.2.2014 korottanut Oulun Jätehuollon liikeylijäämätavoitetta 550 000 euroon.

Talousarviossa asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen

Ulkoiset liikelaitokset ennustavat toteuttavansa **tulotustavoitteensa**. Energian osuus 26,8 miljoonan euron tulotuksesta on 78 %. Oulun Veden tulotustavoitetta on nostettu 1,2 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Ennusteen mukaan Energian **liikeylijäämätavoite** 18,9 miljoonaa euroa ei toteudu.

Alkuperäisessä talousarviossa **investointimäärärahat** ovat olleet yhteensä 49,2 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuusto on 14.4.2014 korottanut Oulun Energian investointimäärärahaa 20 miljoonalla eurolla tulotusta turvaaviin mahdollisiin laajennusinvestointeihin. Kesäkuun lopussa Energian investointien toteuma on ollut 9,1 miljoonaa euroa (18 %). Oulun Veden investoinneista on toteutunut 6,2 miljoonaa ja Jätehuollon investoinneista alle 100 000 euroa.

Alkuperäisessä talousarviossa liikelaitoksille annettavat **lainat** ovat olleet yhteensä 31,5 miljoonaa euroa. Energian lainamäärää on valtuusto korottanut investointeja vastaavasti 20 miljoonalla eurolla. Liikelaitos ennustaa lainojen lisäykseksi 50,0 miljoonaa euroa talousarvion mukaisesti. Kesäkuun loppuun mennessä Energia ja Vesi eivät ole nostaneet lainoja lainkaan, ja Oulun Vesi arvioi pystyvänsä rahoittamaan investointinsa tulorahoituksellaan.

Muita huomioita ulkoisista liikelaitoksista

Oulun Energia liikelaitos

Budjetoidusta liikevaihdosta on kesäkuun lopussa kertynyt 95,2 miljoonaa euroa (47 %). Koko vuoden ennustettu liikevaihto tulee olemaan 30,8 miljoonaa pienempi kuin talousarviossa ja noin 10 miljoonaa euroa pienempi (-5,5 %) kuin vuoden 2013 tilinpäätöksessä. Tämän vuoden liikevaihtoon vaikuttavat Energian mukaan muun muassa markkinahintojen vaihtelut, alkuvuoden leuto sää sekä kaupan ja teollisuuden sähkön kysynnän lasku.

Menojen väheneminen ei tule olemaan yhtä suurta kuin tulojen alenema, syynä muun muassa Toppilan voimalaitoksen II-yksikön turpiinivaurio, jonka vuoksi kaukolämpöä on loppuvuonna tuotettava lisäkuluja aiheuttavalla varakapasiteetilla. Tilikauden ennustetaan jäävän alijäämäiseksi, kun edellisen vuoden ylijäämä oli 3,1 miljoonaa euroa.

Oulun Vesi liikelaitos

Talouden tunnusluvut ovat toteutuneet parempina kuin talousarviossa ja selkeästi parempina kuin vuotta aiemmin. Liikevaihto 16,8 miljoonaa euroa on ollut noin 8 % suurempi kuin edellisessä välitilinpäätöksessä, mitä selittävät myydyin talousveden määrän kasvu 3 % edellisvuodesta ja perus- ja käyttömaksujen korotus 5 %.

Kaupunkistrategiaa tukevista tavoitteista ainoastaan jätevesien käsittelyn toimivuutta koskeva tavoite on jäänyt toteutumatta, sillä Taskilan puhdistamolla lupaehtoja ei ole saavutettu meneillään olevan saneerauksen johdosta.

Oulun Jätehuolto liikelaitos

Oulun Jätehuollon toiminta ja talous on ollut talousarvion mukaista, ja liikelaitos ennustaa saavuttavansa kaupunkistrategiaa tukevan tavoitteensa ja taloustavoitteensa.

4.2 Sisäiset liikelaitokset

Oulun Työterveys ja Oulun Konttori ennakoivat taloutensa toteutuvan huonommin kuin talousarviossa eivätkä ne saavuta liikeylijäätavoitteitaan. Muut sisäiset liikelaitokset ennustavat toteuttavansa sitovat tavoitteensa. ja Kaikki ennustavat tuloksestaan positiivista tai vähintään nollaa.

Sisäisten liikelaitosten talous

LIIKELAITOS	Liikevaihto		Liikeylijäämä		Tilikauden ylijäämä		Tulot TA 1000 €	Investoinnit		Lainat	
	TA 1000 €	TP-ennuste 1000 €	TA 1000 €	TP-ennuste 1000 €	TA 1000 €	TP-ennuste 1000 €		TA 1000€	TP-ennuste 1000 €	TA 1000 €	TP-ennuste 1000 €
Oulun Työterveys Oulun Tietotekniikka	8 836	7 907	124	30	94	0	30				
Oulun tekninen liikelaitos 3)	17 200	17 200	197	197	79	79	98	5 000	4 000	1 400	400
Oulun Servisi 4)	59 763	62 138	728	1 417	449	1 200	279	500	500		
Oulun Tilakeskus	36 829	34 945	424	424	404	404	20	60	60		
Oulun Konttori 5)	108 108	108 108	7 190	7 190	2 182	2 182	9 886	44 072	40 879	14 000	10 000
Oulun Konttori 5)	21 410	19 100	329	33	296	0	33				
Yhteensä	252 146	249 398	8 992	9 291	3 504	3 865	10 346	49 632	45 439	15 400	10 400

3) Teknisen liikelaitoksen johtokunta on 18.12.2013 korottanut liikevaihtotavoitetta 60,7 milj. euroon toiminnan muutosten johdosta.

4) Servisiin johtokunta on 29.4.2014 alentanut liikevaihtotavoitteen 34,9 milj. euroon.

5) Konttorin johtokunta on 18.12.2013 alentanut liikevaihtotavoitteen 20,4 milj. euroon.

Talousarviossa asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen

Sisäisille liikelaitoksille asetettuja sitovia tavoitteita ovat liikeylijäämä, tuloutus omistajalle ja investointimäärärahat sekä Oulun Tietotekniikalle ja Oulun Tilakeskukselle annettavat lainat. Lisäksi Tietotekniikalle ja Tilakeskukselle on asetettu euromääräiset tuottavuustavoitteet (säästötavoitteet).

Sisäiset liikelaitokset ennustavat saavuttavansa **tuloutustavoitteensa**, jotka ovat yhteensä 10,3 miljoonaa euroa. Tilakeskuksen tuloutustavoitetta on korotettu 0,3 miljoonaa euroa vuodesta 2013. Oulun Työterveyttä ja Oulun Konttoria lukuun ottamatta liikelaitokset ennakoivat saavuttavansa **liikeylijäämätavoitteensa**, Tekninen liikelaitos ennustaa toteuman olevan kaksinkertainen tavoitteeseen nähden.

Tilakeskuksen erillisinvestointien määrärahat ja korjausmääräraha ovat erikseen valtuuston nähden sitovia. Erillisinvestointeihin ja suunnitteluun on varattu yhteensä 33,1 miljoonaa euroa (käyttö 18,7 miljoonaa euroa, 56 %) ja korjausmäärärahaa yhteensä 11,0 miljoonaa euroa (käyttö 4,1 miljoonaa euroa, 37 %). Erillisinvestointimäärärahasta tulee käytetyksi lähes 30,0 miljoonaa euroa (90 %), ja korjausmääräraha käytetään kokonaan.

Lainaa Tilakeskus ja Tietotekniikka eivät ole nostaneet alkuvuonna lainkaan. Loppuvuoden lainoitustarpeeksi ne arvioivat yhteensä 10,4 miljoonaa euroa eli noin kaksi kolmasosaa talousarvioon varatusta määrästä.

Valtuusto on asettanut Tilakeskukselle **1,0 miljoonan euron säästötavoitteen**. Tilakeskuksesta saadun tiedon mukaan säästöt saadaan kunnossapitomenoja alentamalla ja energian kulutusta vähentämällä. Ulkoa vuokratuista tiloista pyritään luopumaan.

Oulun Tietotekniikalle on asetettu **0,3 miljoonan euron säästötavoite**. Liikelaitos raportoi, että säästötavoite tullaan saavuttamaan määräaikaista työntekijöitä vähentämällä ja kaupungille ostettavien matkapuhelimien ja tietokoneiden hankintapolitiikkaa ohjaamalla aiempaa tarkoituksenmukaisempiin laitteisiin.

Muita huomioita sisäisistä liikelaitoksista

Oulun Työterveys

Oulun Työterveyden liikevaihdosta on toteutunut 4,0 miljoonaa euroa, 45 %. Palveluiden ostot ovat liikelaitoksesta vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna, ja liikevaihto on

7,5 % pienempi kuin vastaavaan ajankohtaan vuonna 2013 verrattuna. Liikevaihto jää ennusteen mukaan talousarviota 10,5 % pienemmäksi.

Kaupunkistrategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet koskevat kaupungin henkilöstön pitkien sairauspoissaolojen (yli 3 päivää) ja alkavien työkyvyttömyyseläkkeiden määrää sekä asiakashenkilöstön työkykyriskin tason arviointia. Välitilinpäätöksessä annetaan ainoastaan tieto työkykyriskin arvioinnin toteutumisen tasosta, joka on 31 % tavoitteen ollessa 75 %. Sairauspoissaaloista ja työkyvyttömyyseläkkeiden määristä on kaupungissa tarkka kuukausiseuranta, ja toivottavaa olisi, että valtuuston asettama tavoite olisi myös Oulun Työterveyden seurannassa ja siitä raportoitaisiin välitilinpäätöksessä.

Oulun Tietotekniikka

Oulun Tietotekniikan liikevaihdosta on kesäkuun lopussa toteutunut puolet. Liikelaitokselta ostettujen palvelujen kysyntä on kasvanut, mutta liikevaihdon ennustetaan pysyvän talousarvion suuruisena 17,2 miljoonassa eurossa. Liikelylijäämä oli kesäkuussa 318 000 euroa, ja sitovan 197 000 euron liikelylijäämän ennustetaan toteutuvan. Myös muiden sitovien tavoitteiden arvioidaan toteutuvan. Tietotekniikka raportoi, että investoinnit jäävät 1,0 miljoona euroa talousarviota pienemmiksi.

Oulun Serviisi

Kesäkuun lopussa liikevaihto on toteutunut 18,0 miljoonan euron suuruisena, mikä on 49 % alkuperäisestä talousarviosta (52 % muutetusta talousarviosta) ja 1,4 miljoonaa euroa pienempi kuin vuotta aiemmin. Myös toimintakulut ovat olleet - talousarvion mukaisesti - pienemmät kuin edellisenä vuonna, koska Serviisi on toteuttanut säästöjä ja kehittänyt toimintaansa. Osa kohteista on kilpailutusten tai toiminnan muutosten seurauksena siirtynyt muille toimijoille ja osa ateriakuljetusten laskutuksista ei enää kierrä Serviisiin kautta. Lisäksi remontissa olevat kohteet vähentävät palvelujen tarvetta.

Serviisiin johtokunta on alentanut liikevaihtotavoitteen 34,9 miljoonaan euroon, jonka liikelaitos ennustaa saavuttavansa. Muutettu liikevaihtotavoite on 2,7 miljoona euroa (7 %) pienempi kuin vuoden 2013 toteutunut liikevaihto.

Kaupunkistrategiaa tukevista tavoitteista tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönottoa koskeva tavoite ei ole toteutunut järjestelmän toiminnallisten ongelmien vuoksi.

Oulun tekninen liikelaitos

Kesäkuun lopussa teknisen liikelaitoksen liikelylijäämä 1,6 miljoonaa euroa oli kaksinkertainen ja tilikauden ylijäämä 1,5 miljoonaa euroa kolminkertainen talousarvioon nähden. Budjetoidusta liikevaihdosta oli toteutunut 32,0 miljoonaa euroa (54 %). Tekninen liikelaitos raportoi, että merkittävimmät tekijät hyvässä tuloksessa ovat alkuvuoden suotuisat säät ja henkilöstösäästöt.

Kaupunkistrategiaa tukeviksi tavoitteiksi liikelaitokselle on talousarviossa asetettu oman tuotannon liikevaihdon tavoitteellinen lasku vuoteen 2020 mennessä -10 miljoonaa euroa sekä tuotannon sisäisen tehokkuuden parantuminen 1,5 miljoonaa euroa/vuosi vuoteen 2020 mennessä. Vuoden 2014 tavoitetasot ovat 59,8 miljoonaa euroa ja 1,5 miljoonaa euroa.

Liikelaitos ennustaa koko vuoden liikevaihdoksi 62,5 miljoonaa euroa, 2,7 miljoonaa euroa tavoitetta enemmän. Välitilinpäätösraportoinnin mukaan tuottavuus on noussut alkuvuoden aikana 14,4 % ja tuotannon sisäinen tehokkuus on parantunut keskimäärin noin 2,07 miljoonaa euroa vuodesta 2012 alkaen.

Oulun Tilakeskus

Tilakeskus ennustaa liikevaihdon, liikeylijäämän, tilikauden ylijäämän ja korjausmäärärahan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Erillisinvestointimäärärahasta jää käyttämättä noin 3,2 miljoonaa euroa yksittäisten hankkeiden kustannusaliitusten ja urakoiden maksuerien maksatusajankohtien vuoksi. Merkittävin määrärahan alitus on Oulu10:n, Aleksinkulman ja Valveen autopaikoissa, jotka on toteutettu arvioitua edullisemmin, ja käyttämättä jää 2,9 miljoonaa euroa.

Kaupunkistrategiaa tukevien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan pääosin vasta tilinpäätöksessä. Näitä tavoitteita ovat kiinteistöjen arvon säilyttämistä mittaava korjausvelan määrä, energiatehokkuustoimenpiteiden toteuttaminen sekä työuupumustapausten väheneminen.

Oulun Konttori

Oulun Konttorin liikevaihto on kesäkuun lopussa toteutunut 9,6 miljoonan euron suuruisena, mikä on 47 % talousarviosta ja 4,2 miljoonaa euroa suurempi kuin vuotta aiemmin. Kasvua selittää ensimmäinen täysi toimintavuosi. Liikevaihto toteutui talousarviota pienempänä painatuspalveluissa sekä hallinto- ja talouspalveluissa. Liikevaihtoa pienentää etenkin hallinto- ja talouspalveluissa asiakaslaskutuksen kustannuksia alhaisempi hinnoittelu. Palveluiden keskittämisestä aiheutuvia yleiskustannuksia ei sisällytetä sopimuksen mukaan asiakaslaskutukseen.

Kuluja ovat pienentäneet alkuvuosipainotteisesti pidetyt palkattomat vapaat ja lomautukset. Myös ulkoisten palveluiden ja tarvikkeiden ostoja on karsittu. Liiketoiminnan kulut olivat 9,6 miljoonaa euroa, toteuma noin 0,9 miljoonaa euroa alkuvuodelle budjetoitua pienempi. Liikelaitoksen liikeylijäämä oli 114 000 euroa, mutta valtuuston asettama 329 000 euroa ei toteudu ja liikelaitoksen johtokunta on esittänyt tavoitteen muuttamista 33 000 euron suuruiseksi.

Lisäksi sitovana tavoitteena on, että hallinnon osuus kokonaiskustannuksista pienenee 2 % nykyisestä työprosesseja ja -tapoja kehittämällä. Kesäkuun lopussa raportoidaan hallinnon kustannusten pienentyneen 1,2 %.

4.3 Muut liikelaitokset

Muiden liikelaitosten talous on toteutunut talousarvion mukaisesti Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitosta lukuun ottamatta. Sen sitova liikeylijäämätavoite ei toteudu, ja liikelaitos ennakoi tilinpäätöksestään alijäämäistä.

Pelastuslaitos on tuottanut ensihoidon palveluja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirille vuosina 2013 ja 2014, eivätkä sopimuksiin ja talouden hallintaan liittyvät menettelyt ole vakiintuneet. Esimerkiksi ensihoidon vuoden 2013 myyntituottojen hyvityksiä on kirjattu vasta vuodelle 2014. Tämän lisäksi varautumisen mahdollisesti 1.1.2015 voimaan tulevaan uuteen sopimukseen ennustetaan aiheuttavan vuoden 2014 tilinpäätökseen alijäämää. Ensihoitopalvelujen myynti sairaanhoitopiirille ei saa aiheuttaa pelastusliikelaitoksen alijäämää, ja tuotot ja kulut on kohdistettava kirjanpidossa vuosittain siten, että talouden seurantatiedot ovat luotettavat.

Muiden liikelaitosten talous

LIKELAITOS	Liikevaihto		Liikeyli-/alijäämä		Tilikauden yli-/alijäämä		Investoinnit		Lainat	
	TA 1000 €	TP-ennuste 1000 €	TA 1000 €	TP-ennuste 1000 €	TA 1000 €	TP-ennuste 1000 €	TA 1000 €	TP-ennuste 1000 €	TA 1000 €	TP-ennuste 1000 €
BusinessOulu liikelaitos 6)	12 958	12 959	84	84	84	84				
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos	25 168	24 302	195	-1 395	493	-1 392	1408	2 950	408	1 950
Oulun seudun ympäristötoimi	5 247	5 247	56	56	56	56				
Yhteensä	43 373	42 508	335	-1 255	633	-1 252	1 408	2950	408	1950

6) Liikevaihtosarakkeessa ovat BusinessOulun kaikki tuotot, joista toteutunut liikevaihto on 3 000 euroa ja ennustettu liikevaihto 23 000 euroa (TA 23 000 euroa).

Talousarviossa asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen

Liikelaitoksille on asetettu sitovat liikeylijäämätavoitteet ja lisäksi Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitokselle nettoinvestointeja ja lainoitusta koskevat tavoitteet.

BusinessOulun ja Oulun seudun ympäristötoimen liikeylijäämätavoitteet ovat toteutuneet ajankohdan mukaisesti, ja liikelaitokset ennustavat saavuttavansa sitovat tavoitteensa.

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos ennakoi, että se ei pysty toteuttamaan sitovaa 0,2 miljoonan euron liikeylijäämätavoitettaan. Investointien ja lainojen ennustetaan toteutuvan budjetoitua suurempina edellyttäen, että valtuusto korottaa sitovia määrärahoja.

Muita huomioita

BusinessOulu raportoi kaupunkistrategiaa tukevien tavoitteidensa toteutumisesta vasta tilinpäätöksessä.

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitoksen liikealijäämä on ollut 0,7 miljoonaa euroa ja tilikauden alijäämä samoin 0,7 miljoonaa euroa kesäkuun lopussa. Toteutunutta ja ennustettua alijäämäisyyttä liikelaitos perustelee pääosin ensihoidon vuoden 2013 ylijäämän hyvittämisellä sairaanhoitopiirille ja varautumisella ensihoidon laajenemiseen 1.1.2015 alkaen.

Liikelaitos raportoi tekevänsä talousarvion muutosesityksen valtuustolle syksyllä olettaen, että käytettävissä on ensihoidon yhteistoimintasopimus 1.1.2015 alkaen. Sitovaa investointimäärärahaa esitetään korotettavaksi 1,4 miljoonasta eurosta 2,95 miljoonaan euroon ja lainamäärää 0,4 miljoonasta eurosta 1,95 miljoonaan euroon ensihoidon investointien vuoksi.

Kaupunkistrategiaa tukevista tavoitteista asiakkaaseen liittyvä tavoite pelastusyksiköiden toimintavalmiusajoista on toteutunut osittain. Välittömässä valmiudessa olevien pelastus- ja ensihoitoyksiköiden lähtöaikaa koskeva tavoite ei ole toteutunut.

Osassa asumisen turvallisuuden ja väestön hyvinvoinnin ja turvallisuuden paranemiseen liittyvistä tavoitteista on edetty. Poistumisturvallisuus selvitykset on laadittu 94 %:ssa kohteista, kun tavoite on 100 %. Sammutuslaitteistojen ym. toimenpiteiden toteutumisprosentti on 83 (tavoite 81 %). Sen sijaan vanhusväestön valvontakäynnit eivät ole vielä toteutuneet.

Valvontatyöhön, turvallisuusohjoihin ja neuvontaan liittyviä tavoitteita on viety eteenpäin. Valvontatyön toteutumisprosentti on 41 (tavoite 100 %). Turvallisuusviestinnässä koko väestöä koskeva prosenttiosuus on 4,5 (tavoite >10 %) ja koulujen turvallisuusviestinnän toteutumaprosentti 65 (tavoite >80 %).

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet tai toteutumassa. Lupien käsittelyaikatavoitteen toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä.

5 Konserniraportointi ja tytäryhtiöt

Oulu-konsernin taloudesta ja toiminnasta raportoidaan välitilinpäätöksessä konsernitason tulos- ja rahoituslaskelmilla ja konsernitaseella sekä energiayhtiöiden (neljä) ja kymmenen muun tytäryhtiön laatimilla erillisillä toiminnan ja talouden raporteilla. Raportit on pyydetty vain merkittävimmiltä tytäryhtiöiltä. Välitilinpäätöksen mukaan tytäryhtiöitä on 30.6.2014 tilanteessa 31.

Konsernin talous

Konsernitaseen loppusumma on noussut vuoden 2013 tilinpäätöksen 2 570 miljoonasta eurosta 2 620 miljoonaan euroon 30.6.2014. Oulun kaupungin tase 30.6.2014 oli 2 071 miljoonaa euroa. Uusina yhtiöinä aloittivat 1.1.2014 Oulun Satama Oy ja Nallikari Seaside Oy. Myös Oulun Ammattikorkeakoulu Oy aloitti varsinaisen toimintansa vasta vuonna 2014.

Konsernin ylijäämä 30.6.2014 oli 34,5 miljoonaa euroa, edellisen vuoden vastaavana ajankohtana 33,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2013 tilinpäätös oli -7,7 miljoonaa euroa, mikä selittyi pääosin Oulun kaupungin alijäämäisellä tuloksella. Konsernin talouden tunnusluvut ovat välitilinpäätöstietojen perusteella kohtuulliset. Omavaraisuusaste on noussut yhdellä prosenttiyksiköllä vuoden 2013 tilinpäätöksestä ja on nyt 54 %. Lainakanta oli 852,4 miljoonaa euroa, vuoden 2013 lopussa lainakanta oli 793,9 miljoonaa euroa. Investointien tulo-rahoitusprosentti oli 86 %, vuoden 2013 tilinpäätöksessä se oli 60 %.

Energiayhtiöt

Oulun Sähkönmyynti Oy on välitilinpäätöksessään alentanut liikevaihtoennustettaan lähes 22 miljoonalla eurolla 116,6 miljoonasta euroon 94,9 miljoonaan euroon. Syynä on sähkön markkinahinnan kehitys. Lisäksi alaa leimaa yhtiön raportoinnin mukaan ennuste-epävarmuus. Yhtiö raportoi myös sähkön kysynnän laskeneen hieman edelliseen vastaavaan kauteen verrattuna. Tulosennustetta yhtiö on laskenut noin kolmanneksella, 3,3 miljoonasta eurosta 2,2 miljoonaan euroon.

Turveruukki Oy on nostanut liikevaihtoennustettaan merkittävästi, 14,4 miljoonasta eurosta 26,6 miljoonaan euroon. Yhtiö raportoi kuitenkin, että talousennusteiden toteutumiseen liittyy toimitusmääräriski, jonka taustalla on asiakkaiden polttoainetarve.

Muut energiayhtiöt raportoivat välitilinpäätöksissään pitävänsä liikevaihto- ja tulosenusteensa budjetoidun mukaisina.

Muut tytäryhtiöt

Välitilinpäätökseen sisältyvien raporttien perusteella taloudellisia ja toiminnallisia riskejä on erityisesti Haukiputaan Kehitys Oy:ssä, Oulunsalon Kehitysyhtiö Oy:ssä ja Oulun Aikuiskoulutuskeskus Oy:ssä.

Kehitysyhtiöt vuokraavat tiloja yritysten käyttöön. Haukiputaan Kehitys raportoi, että tilojen vuokrausaste jäänee noin 60 %:iin kun tavoitteena oli 85 %:n vuokrausaste.

Oulunsalon Kehitysyhtiön tilojen vuokrausasteeksi ennustetaan 86,2 % kun tavoitteena on 95 %:n vuokrausaste.

Aikuskoulutuskeskus on alentanut tulosennustettaan noin 0,5 miljoonalla eurolla, ennusteen mukainen tulos olisi 50 000 euroa ylijäämäinen. Liikevaihtoennustetta on alennettu vain noin 100 000 eurolla, 17,8 miljoonaan euroon. Yhtiö raportoikin, että liikevaihdon kasvu on tällä hetkellä kulujen kasvuvauhtia korkeampi. Toiminnallisena riskinä raportoidaan eri koulutusalojen opiskelijamäärien epätasainen jakautuminen: maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus ja sosiaali- ja terveysala kasvavat kun sen sijaan teknisten alojen opiskelijamäärät laskevat. Yhtiö ilmoittaa sopeuttavansa jatkuvasti toimintaansa näihin kysynnän vaihteluihin.

Sivakka raportoi asuntojen käyttöasteen olleen alkuvuonna 95,4 % kun tavoite on 97,5 %, ja myös vuokralaisten vaihtuvuus on ollut korkea. Satama on nostanut tulosennusteensa 0,8 miljoonasta eurosta 1,3 miljoonaa euroon. Muut yhtiöt eivät ole tuoneet esille olennaisia poikkeamia kaupungin talousarviossa asetettuihin talouden ja toiminnan tavoitteisiin. Nallikari tuo esille tarpeen merkittäviin investointeihin lähivuosina (majoitustilat). Palvelusäätiö raportoi, että vanhoissa kiinteistöissä saattaa tulla esille merkittäviä korjaustarpeita.